

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość
dla nauczycieli czteroletniego liceum
ogólnokształcącego z wiedzy o społeczeństwie

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez Jana Bieleckiego –
Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach

Wstęp

Edukacja zdalna jest sposobem nauczania, w którym rzeczywisty kontakt uczniów i nauczyciela zastępowany jest kontaktem wirtualnym. W prowadzeniu lekcji i zajęć zdalnych niezbędna jest umiejętność posługiwania się technologiami informacyjno-komunikacyjnymi, które pozwalają w czasie rzeczywistym przesyłać drogą elektroniczną obraz, dźwięk (głos), dane oraz korzystać z materiałów interaktywnych. Prezentowany scenariusz zawiera propozycję lekcji, w której te możliwości zostały wykorzystane.

Dobierając narzędzia nauczania zdalnego w trzecim etapie edukacyjnym, nauczyciele mogą korzystać z większości aplikacji i platform edukacyjnych, gdyż uczniowie nie mają już zazwyczaj trudności w posługiwaniu się nimi.

Pracując z uczniami szkół ponadpodstawowych należy mieć świadomość, że wymagają oni od swoich nauczycieli nie tylko bogatej wiedzy, ale także profesjonalnego jej przekazywania. Nie oznacza to, że dominować mają metody podające – przeciwnie, w edukacji zdalnej powinny być często stosowane metody aktywizujące i problemowe.

W zdalnym nauczaniu przedmiotów ogólnokształcących warto korzystać z bogatych materiałów zamieszczonych w Zintegrowanej Platformie Edukacyjnej, a także tworzyć własne, np. w narzędziach Google czy Office 365. Przydatne są również aplikacje, takie jak Mentimeter czy LearningApps, w których nauczyciel może umieszczać opracowane przez siebie zadania dla uczniów i materiały. Stosowanie aktywizującej uczniów formy, jaką jest praca w grupach, w nauczaniu zdalnym umożliwiają platformy edukacyjne, np. MS Teams, Zoom, dzięki opcji wirtualnych pokoi spotkań. Uczniowie mogą pracować wówczas metodami znanymi z nauki stacjonarnej, a także przygotowując projekt edukacyjny.

W nauczaniu różnych przedmiotów warto korzystać z wartościowych materiałów zamieszczonych np. na kanale YouTube. Nauczyciel może skorzystać z tych materiałów przygotowując lekcję odwróconą, projekt edukacyjny, dyskusję lub debatę klasową.

Materiały zamieszczone na internetowych stronach tematycznych i specjalistycznych przydatne są także w nauczaniu zdalnym innych przedmiotów, a w przypadku wiedzy o społeczeństwie ważnym elementem jest poznawanie aktów

prawnych dostępnych online na stronach Sejmu RP – <https://isap.sejm.gov.pl> oraz <https://oide.sejm.gov.pl>

Istotną kwestią w nauczaniu zdalnym jest dostosowanie programów nauczania. Mając na uwadze fakt, że także ucząc online trzeba przygotować uczniów do egzaminu maturalnego, należy przemyśleć, które treści i w jaki sposób będą realizowane. Biorąc pod uwagę przedmioty ogólnokształcące w zakresie podstawowym, nie można planować zbyt dużej ilości materiału, ponieważ uczniowie zniechęcą się i nie będą uczyć się rzetelnie. Najważniejsze jest, by opanowali i treści określone w podstawie programowej poszczególnych przedmiotów, więc aby ten cel osiągnąć, można zrezygnować z treści dodatkowych, proponowanych przez programy nauczania różnych wydawnictw.

Dostosować należy także sposoby monitorowania i oceniania osiągnięć uczniów, np. rezygnując z części testów i sprawdzianów na rzecz interaktywnych quizów, np. przygotowanych w aplikacjach Quizlet, Quizizz, Kahoot!, czy gier sieciowych. Nie można jednakże zrezygnować z prac i zadań redakcyjnych, ponieważ uczniowie muszą zostać przygotowani do napisania egzaminu maturalnego.

Prowadząc edukację zdalną z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych należy pamiętać, że celem nauczania jest przekazywanie nowych wiadomości, rozwijanie umiejętności i zainteresowań uczniów, a także kształcenie ich postaw. Dlatego każde przygotowane zadanie musi mieć określony, klarowny cel nauczania bądź/i wychowania, powinno także motywować do samokształcenia.

Prezentowany pakiet zawiera scenariusz lekcji dla szkół ponadpodstawowych – czteroletniego liceum ogólnokształcącego. Scenariusz adresowany jest do nauczycieli wiedzy o społeczeństwie z zakresu rozszerzonego w klasie trzeciej. Tematyka tej lekcji dotyczy kwestii obywatelstwa polskiego i obywatelstwa europejskiego.

Zamieszczony scenariusz oparty jest o cele kształcenia i treści nauczania wskazane w podstawie programowej dla trzeciego etapu edukacyjnego. Treści te są osiąmane w nauczaniu zdalnym dzięki wykorzystaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Jolanta Kubrak

SCENARIUSZ 1

Jan Bielecki

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów klasy III liceum ogólnokształcącego,
zakres rozszerzony

PROWADZONYCH PRZEZ nauczyciela wiedzy o społeczeństwie

Scenariusz zajęć *Obywatel Polski, Obywatel Unii Europejskiej* wpisuje się w realizację podstawy programowej z wiedzy o społeczeństwie w liceum i technikum w zakresie rozszerzonym, tj.:

„V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja. Uczeń:

4) przedstawia zasady nabywania obywatelstwa oraz procedury jego uzyskiwania w Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia pojęcie bezpieczeństwa i kwestię posiadania wielu obywatelstw.” (podstawa programowa, dostęp: 6.10.2021)

Scenariusz jest inspiracją do prowadzenia lekcji zarówno na odległość, jak i stacjonarnie. Zawiera pliki z linkami do proponowanych aktywności uczniów. Zastosowane różnorodne metody i techniki angażują i motywują uczniów do udziału w zajęciach. Od nauczyciela uczestnictwo w edukacji na odległość wymaga tworzenia nowoczesnego warsztatu pracy, opartego na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, a także zmiany w zakresie metodyki nauczania, treści kształcenia oraz organizacji pracy i procesów poznawczych odbywających się zdalnie.

TEMAT: Obywatel Polski, obywatel Unii Europejskiej.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE:

- przedstawienie zasad nabywania obywatelstwa oraz procedur jego uzyskiwania w Rzeczypospolitej Polskiej;
- zrozumienie pojęcia bezpieczeństwa oraz kwestii posiadania wielu obywatelstw.

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE

Uczeń:

- posługuje się pojęciami: obywatel, obywatelstwo;
- omawia korzyści wynikające z posiadania obywatelstwa polskiego;
- wyjaśnia, na czym polega nabywanie obywatelstwa polskiego;
- omawia sposoby nabywania obywatelstwa polskiego;
- wyjaśnia, co na temat obywatelstwa polskiego mówi Konstytucja RP;
- przedstawia kwestię posiadania wielu obywatelstw w RP;
- omawia, jak nabywa się obywatelstwo UE i jakie wynikają z tego korzyści.
(podstawa programowa, dostęp: 6.10.2021)

METODY PRACY:

- techniki multimedialne;
- praca z tekstem;
- miniwykład;
- dyskusja.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer lub telefon (smartfon) z dostępem do Internetu;
- platforma MS Teams;
- przeglądarka internetowa.

PRZEWIDYWANY CZAS: 45 minut.

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

1. Wstęp – powitanie i udostępnienie uczniom filmu do obejrzenia: *Ale emocje! Zostałem Polakiem!* poprzez MS Teams
(<https://www.youtube.com/watch?v=oei55iQbe58>)

Rozmowa z uczniami: jakie emocje towarzyszyły Patrickowi Neyowi po uzyskaniu obywatelstwa polskiego? Dlaczego tak zareagował? (5min.)

2. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie: „Jakie korzyści daje nam posiadanie obywatelstwa polskiego?”. Prosi, aby uczniowie weszli na stronę www.menti.com lub skorzystali z bezpłatnej aplikacji na urządzenia mobilne Mentimeter. Po wpisaniu

podanego przez nauczyciela kodu każdy z uczniów wpisuje swoje odpowiedzi (nauczyciel podaje, że każdy może wpisać maksymalnie pięć korzyści).

Nauczyciel podsumowuje wyniki, jakie wyświetlą się na ekranie. (5 min.)

3. Nauczyciel prosi, aby uczniowie samodzielnie przeczytali fragment *Sposoby nabywania obywatelstwa* (pokazuje go poprzez MS Teams) ze strony <https://zpe.gov.pl/a/nabywanie-obywatelstwa-obywatelstwo-unii-europejskiej/D1A3F1B8y> (10 min.)

Prosi, by po przeczytaniu tekstu wypełnili zdania z lukami, które znajdują się w aplikacji Learning Apps. Link wkleja w oknie czatu <https://learningapps.org/display?v=pe6b8k6x321> (2 min.)

Nauczyciel prosi, by uczniowie wyjaśnili, jakie mamy sposoby nabywania obywatelstwa i na czym polegają pierwotne oraz wtórne sposoby nabywania obywatelstwa. (3 min.)

4. Nauczyciel wyświetla fragment Konstytucji RP (poprzez udostępnienie swojego pulpitu):

<https://arslege.pl/obywatelstwo-polskie/k15/a5265/>

Zadaje uczniom pytania:

- Jak nabywa się polskie obywatelstwo?
- Czy można utracić polskie obywatelstwo? (5 min.)

5. Nauczyciel prezentuje uczniom film *Jak uzyskać polskie obywatelstwo?*

<https://www.youtube.com/watch?v=BZ-ORyh5kQ>

Po filmie informuje, że sposoby nabycia obywatelstwa polskiego zostały dokładnie omówione na stronie: <https://zpe.gov.pl/a/nabywanie-obywatelstwa-obywatelstwo-unii-europejskiej/D1A3F1B8y> oraz że linki do wszystkich filmów i materiałów z lekcji zostaną przez niego zamieszczone na głównej tablicy lekcji (MS Teams). (5 min.)

6. Nauczyciel wyświetla film (poprzez MS Teams): *Jakie prawa wynikają z obywatelstwa Unii Europejskiej?* (<https://www.youtube.com/watch?v=tlGB0SBt2tQ>).

Następnie zadaje uczniom pytania:

- Jak nabywamy obywatelstwo UE?
- Wymień korzyści, jakie mają obywatele UE?
- Jakie są warunki uzyskania prawa stałego pobytu? (5 min.)

7. Nauczyciel w formie krótkiego miniwykładu informuje, że obywatelstwo UE zostało wprowadzone traktatem z Maastricht w 1992 roku, jak też potwierdzone w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W trakcie mówienia wyświetla artykuł *Obywatele Unii Europejskiej i ich prawa* i krótko go omawia.

(<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/pl/sheet/145/obywatele-unii-europejskiej-i-ich-prawa>) (5 min.)

8. Nauczyciel wyświetla uczniom (poprzez MS Teams) „Biuletyn Migracyjny” tekst pt. *Życ bez państwa* (<http://biuletynmigracyjny.uw.edu.pl/51-czerwiec-2015/zyc-bez-panstwa>).

Prosi następnie, aby uczniowie wyjaśnili pojęcie „apatryda” oraz podali przyczyny, które powodują, że osoby utraciły obywatelstwo lub nie otrzymały go. (3 min.)

9. Nauczyciel przedstawia uczniom (poprzez MS Teams) fragment Ustawy z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim (<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzuzdziennik-ustaw/obywatelstwo-polskie-17773790>) i po odczytaniu art. 3 prosi, aby uczniowie odpowiedzieli na pytanie:

- Co prawo polskie mówi na temat posiadania wielu obywatelstw przez obywatela RP? (5 min.)

10. Podsumowanie. Nauczyciel wyświetla uczniom stronę <http://obywatelstwo.eu/> i wspólnie z uczniami analizuje, co można na niej znaleźć. (2 min.)

11. Nauczyciel prosi uczniów są o uzupełnienie Formularza Google'a (<https://forms.gle/BdY6jJCjR33ctkpQ6>) do następnej lekcji.

Link do formularza został zamieszczony również na czacie zajęć lekcyjnych.

EWALUACJA ZAJĘĆ:

Formularz Google'a udostępniony uczniom.

NETOGRAFIA:

1. *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceum ogólnokształcącego, technikum oraz branżowej szkoły II stopnia*, Dz.U. 2018, poz. 467, dostępny online
<http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20180000467>
[dostęp: 6.10.2021].
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., dostępna online
<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19970780483/U/D19970483Lj.pdf> [dostęp: 6.10.2021]
3. USTAWA z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim, dostępna online
(<https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzu-dziennik-ustaw/obywatelstwo-polskie-17773790>) [dostęp: 6.10.2021].
4. Traktat o Unii Europejskiej, dostępny online
https://oide.sejm.gov.pl/oide/images/files/dokumenty/traktaty/Traktat_z_Maastricht_PL_1.pdf [dostęp: 6.10.2021].